

ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ

ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

ՊԱՏԳԱՄԱԻՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԵՆԻ

ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ԱՊՐԻԼ 15, 1935

361

Հ-20

ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՕԹԵՐՈՐԴ

ՊԱՏԳԱՄԱՌՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ

Գումարեալ

Ի Պօստըն Սեպտ. 23, 1934, Կիրակի

Կէսօրէ վերջ ժամը 2-ին

Համա-Խարբերդցիական Միութեան Եօթներորդ. Պատգա-
մաւորական ժողովը տեղի ունեցաւ Սեպտ. 23, 1934, Կիրակի
296 1/2 Shawmut Ave., Boston Պայքարի շէնքին մէջ:—

Պատգամաւորներու ցանկը հետեւեալն էր.

ԿԵԴՐ. ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԻ ԿՈՂՄԷՆ՝

1.— Մարտիրոս Տէր Յովհաննէսեան

2.— Մաղաք Պէրպլէրեան

3.— Յարութիւն Խօլլիկեան

ՊՕՍՏԸՆԻ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ.—

1.— Տօքթ. Մ. Կ. Սրապեան

2.— Յակոբ Բարեջանեան

3.— Գէորգ Կիւլիսանեան

ՆԻՒ ԵՕՐՔԻ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ.—

1.— Յովհաննէս Վազանեան

2.— Սմբատ Վարդապետեան

ԼՕԶ ԱՆՃԷԼԸՍԻ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ.—

1.— Միհրան Կօշկարեան

2.— Ստեփան Տիմեան

ՇԻՔԱԿՈՒ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ (Կեդրոնի ձայն տուած էր).—

1.— Հէրրի Յետիցեան

ՈՒՕՔԷԿԸՆԻ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ (Կեդրոնի ձայն տուած էր).—

1.— Յովհաննէս Աւագեան

ՖՐԷԶՆՈՒ Մ.—ՃԻՒՂԷՆ

1.— Գէորգ Կիւլիսանեան

2.— Գէորգ Խօլլիկեան

ՊՕՍՏԸՆԻ ՃԻՒՆԻԸՐ ԼԻԿԵՆ.—

- 1.— Պետրոս Կիլիսաբեան
- 2.— Պետրոս Առաքելեան

ԽԱՐԲԵՐԴԻ ԿՐԹԱՍԻՐԱՑԵՆ.—

- 1.— Սահակ Ասատուրեան
- 2.— Յակոբ Մխնեան

ՀԻՒՍԵՅՆԻԿԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑԵՆ.—

- 1.— Մելիֆոն Ռստիկեան
- 2.— Նշան Յովսէփեան

ՔԵՍԻՐԻԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵՆԵՆ.—

- 1.— Յակոբ Ճօրճօրեան
- 2.— Յարութիւն Գասապեան

ԲԱԶՄԱՇԵՆԻ ԼՈՒՍ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑԻ ԿՈՂՄԵՆ.—

- 1.— Սեդրակ Հէֆիմեան
- 2.— Պետրոս Մալիսաբեան

ՓԵՐՁԵՆՃԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿ. ԿՈՂՄԵՆ.—

- 1.— Սարգիս Թօրիկեան
- 2.— Խաչատուր Քիլերմեան

ԻԶՄԵՒ ՄԻԱՑԵԱԼ ՈՒՍՄ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ.—

- 1.— Յարէր Փիլիպպոսեան
- 2.— Յովհաննէս Նաիրիկեան

ԱՐՓԱՌԻՏԻ ՎԵՐԱՇԻՆԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ.—

- 1.— Ղուկաս Արօեան

ՄԵԾԿԵՐՏԻ ՈՒՍՄ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԵՆ.—

- 1.— Պ. Դարբինեան

✓
Այս Պատգամաւորական Ժողովէն կը բացակայէին Ուտար, Լին, Լիօն, Մէքսիքօ Սիթի եւ Քօրտօպայի Մասնաճիւղերը: Նոյնպէս Բացակայ էին հետեւեալ Միութիւնները.— Հոգէ՛ր Միացեալ Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը, Մօրենիկի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը, Խուլազիւղի Յարէթ Յակոբ Գրադարանի Միութիւնը: Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը իր ամբողջ կազմով, նոյնպէս Միութեան Պատուոյ Անդամ Սարգիս Կօչկարեան եւ ուրիշ հետաքրքիր Խորհրդակցներ ներկայ էին:

ՕՐԱԿԱՐԳ

- 1.— Յանձնարարականներու վաւերացում:
- 2.— Օրուան ղեւանի ընտրութիւն:
- 3.— Նախորդ Ժողովի արձանագրութեան ընթերցում:
- 4.— Կեդր. Գործ. Մարմնոյ Տարեկան Տեղեկագիրը:
- 5.— Յանձնախումբերու ընտրութիւն — հաշուեքննիչ, հարցեր դասաւորող եւ ընտրական
- 6.— Գանձապահին հաշիւը:
- 7.— Մասնաճիւղերու տարեկան տեղեկագիրը:
- 8.— Արուարձանային Մասնաճիւղերու կազմութիւն:
- 9.— Գործիչի հարց, որ փրփականաւ մէկ կերպն է:
- 10.— Կանանց մասնաճիւղերու կազմութիւն:
- 11.— 200-300 Խորհրդակցներ Խորհրդային Հայաստան փոխադրելու հարց:
- 12.— Նոր մասնաճիւղեր կազմելու հարց:
- 13.— Քալիֆօրնիոյ չըջանի կազմութեան հարց:
- 14.— 12,000 տօլարի Քէմբէյնի հարց:

ՆԻՍՏ Ա.

1.— ՅԱՆՁՆԱՐԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱԽԵՐԱՑՈՒՄ

Միութեանս Ատենապետ Տօքթ. Յ. Մովսիսեան Ժողովը բացաւ մի քանի հակիրճ բառերով, — եւ անցաւ օրակարգի հարցերուն:

Պատգամաւորներու յանձնարարականները քննուելէ վերջ վաւերացուեցան: Ճիշդնօրի ներկայացուցիչներէն Գէորգ Կիւլիսան Պօստրնի Մասնաճիւղէն ալ պատգամաւոր ընտրուած ըլլալուն համար ձայնը տրուեցաւ Յարութիւն Սօղիկեանի: Իսկ Գէորգ Խօլիկեան քաղաքէն բացակայ ըլլալուն՝ ձայնը տրուեցաւ Ղազար Սրապեանի:

2.— ՕՐՈՒԱՆ ԴԻՒԱՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Գաղտնի քուէով Մելքօն Ռստիկեան ընտրուեցաւ Ատենապետ եւ Գէորգ Կիւլիսան Ատենադպիր: Մելքօն Ռստիկեան մի քանի հակիրճ բառերով իւր շնորհակալութիւնը յայտնելէ վերջ անցաւ օրակարգին:

3.- ՆԱԽՈՐԴ. ՊԱՏԳԱՄԱԽՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ

Նախորդ Պատգամաւորական Ժողովի արձանագրութիւնը կարգացուցաւ առ ի գիտութիւն:

4.- ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Կեդրոնական Գործադիր Մարմնոյ Ատենադպիրը Պ. Յարէթ Փիլիպպոսեան կարգաց խնամով պատրաստուած Միութեան տարեկան տեղեկագիրը: Այլեւայլ գիտողութիւններէ եւ բացատրութիւններէ վերջ տեղեկագրի գնահատումը թողուեցաւ յաջորդ նիստին:

Գանձապահ Պրն. Յարութիւն Խօլլիկեանի կողմէ պատրաստուած 1933 Մարտ 20-էն մինչեւ 1934 Սեպտ. 22 տասն-եռութր ամսուան հաշուեցուցակը տպագրուած ըլլալով՝ ցըրուեցաւ ներկաներուն:

Հաշուեցուցակին վաւերացումը թողուեցաւ յաջորդ Ժողովին:

Պատգամաւորական Ժողովին զրկուած էր 1700 տոլար հետեւեալներու կողմէ. —

Պօստընի Մասնաճիւղէն	600 տոլար
Քէսիրիկի Ընդհ. Միութեանէն	500 »
Հիւսէյնիկի Վերաշինացէն	400 »
Բազմաշէնի Լուս. Ուսմ. Միութեանէն	200 »

ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐ. ԳՈՐԾ. ՄԱՐՄԻՆԻ ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՈՐ

Մարտ 20; 1933-էն Սեպտ. 22, 1934

Տասնետուքը Ամիսներու

ՄՈՒՏՔ	ԵԼՔ
Նախորդ շրջանէն փոխանց- ուած 438.73	Հայաստան զրկուած . . . 2,150.50
Ընկերութիւններէ	Տիկ. Սաթ. Յովհաննէս-
Հողէ 1,200.00	Էանի 142.50
Փէրէշնճ 1,200.00	Փոխատուութիւն 120.00
Քէսիրիկ 600.00	Քարտուղարութեան 485.00
Մօրէնիկ 200.00	Ճամբորդութիւն 113.99
Արփատու 100.00	Տպագրութիւն 227.57
Խարբերդի Կրթ. 57.11	Ծանուցում 113.99
	Թղթատարութեան 33.56
	Գործիչի 135.00
Մասնաճիւղերէ	Սրահի վարձք 21.00
Պոսթն 900.00	Այլեւայլք 35.93
Լիւի 1.00	
Հարթֆրոնտ 80.10	Համագումար 3,579.04
Մէքսիքո 97.41	Կիւ 2,409.32
Լիւսն, Ֆրանսա 54.79	
Ստամբուլ 12.03	
	5,988.36
	1,275.13
Փոխան ծաղկեպսակի 439.00	Դիտողութիւն
Խաղովակներու համար	Մուտքի կողմէն եթէ հանելու ըլ-
Լօղ Անճէլրսէ 104.78	լանք 438.73, Նախորդ շրջանէն փո-
Անհատներէ 11.25	խանցուածը եւ 120 տոլար փոխա-
	տրութիւնը կ'ունենանք
Ի Հաւել Հանգանակք.	Զուտ եկամուտ 5,429.68
Ուօքէլընէն 80.00	
Անհատներէ 37.00	Ելքի կողմէն եթէ հանելու ըլլանք
Նիւ Եօրքէն 5.00	Հայաստան զրկուածը, փոխադր-
	ուութիւնը եւ Տիկ. Սաթէիկ Յով-
	հաննէսեանի արուածները կ'ունե-
	նանք
	Զուտ ծախք 1,166.04
Համագումար 5,988.36	

Սեպտ. 22, 1934

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԽՕԼԼԻԿԵԱՆ, Գանձապահ

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Աթոռին իրաւունք տրուեցաւ նշանակելու Յանձնախումբ-
բեր .

Հաշուեմնիչ Յանձնախումբ .—

- 1.— Նշան Յովսէփեան
- 2.— Յակոբ Ժօրճօրեան
- 3.— Միհրան Կօչկարեան

Ընտրական Յանձնախումբ .—

- 1.— Սմբատ Վարդապետեան
- 2.— Ղազար Սրապեան
- 3.— Պետրոս Մալխասեան

Հարցեր Դասաւորող Յանձնախումբ .—

- 1.— Տօքթ. Մ. Կ. Սրապեան
- 2.— Յակոբ Բարեջանեան
- 3.— Սահակ Ասատուրեան

ՄԱՍՆԱՃԻՒԴԵՐՈՒ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐԸ

Պօստընի Մասնաճիւղէն խօսեցաւ Տօքթ. Մ. Կ. Սրապեան, որուն գործունէութիւնը գնահատուեցաւ ծափահարութեամբ :

Նիւ Եօքֆի Մասնաճիւղէն խօսեցաւ Յովհաննէս Վազասեան . Մասնաճիւղը նոր գործի սկսած է , եւ մի քանի ձեռնարկներ տուած է , որոնց արդիւնքը 200 տօլարի չափ ըլլալով խոստացան շուտով կեդրոն ղրկել : Նիւ Եօքքիներու գործունէութիւնը գնահատելի էր :

Ուստի Մասնաճիւղը կը բացակայէր . բայց Մաղաք Պէրպէրեանի կողմէն տեղեկութիւն տրուեցաւ առ ի գիտութիւն : Մեծ աշխատանքի լծուած են եւ գիմում ըրած են տեղական օժանդակ մարմիններու որոնք իրենց աշխատանքը բերել խոստացած են :

Շիֆակօի եւ Ուօֆէկընի Մասնաճիւղերու կողմէն մաս մը բացատրութիւններ տրուեցաւ Յարէթ Փիլիպպոսեանի կողմէն , մեծ աշխատանք եւ գործունէութիւն կ'ակնկալուի գալիք չրջանին :

Քալիֆոռնիոյ շրջանը .— Այս տարի բեղուն գործունէութիւն մը ցոյց տուած է , սակայն իրենց ղրկած քաջալերական նամակէն կը հասկցուի որ եթէ Կեդր. Գործ. Մարմինը զբոսթենական աշխատանքի լծուի , շատ լաւ արդիւնք կրնանք ձեռք բերել :

ՕԺԱՆԴԱԿՈՂ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ԶԵԿՈՅՑՆԵՐ

Փրավիտէնսէն Խարբերդի Կրթասիրացի կողմէն խօսեցաւ Յակոբ Միսեան : Իրենց հաւաքած դրամին 50%-ը կը տրամադրեն Միութեանս , որը խիստ գնահատելի էր :

Իջմէի Միացեալ Ուսմ. Ընկերութեան կողմէ խօսեցաւ Յարէթ Փիլիպպոսեան :

Հիւսէյնիի վերաշինաց Միութեան կողմէ խօսեցաւ Նըշան Յովսէփեան :

Քէսիքիի Ընդհանուր Միութեան կողմէ խօսեցաւ Յարութիւն Գասապեան :

Բազմաշէնի Ուսումնասիրացի կողմէն խօսեցաւ Սեդրակ Հէքիմեան եւ խոստացաւ գալիքին մեր ակնկալածէն աւելի դրամ տալ Միութեանս նպատակին համար :

Փէրչէնի Ուսումնասիրաց Ընկերութեան կողմէն խօսեցաւ Խաչատուր Քիլիշեան : Ունին իրենց մասնաճիւղերը եւ խոստացան ընել այն ինչ որ կարելոր է :

Հոդէի Ուսմն. Միութեան կողմէն խօսեցաւ Ահարոն Գէորգեան ոչ-պատգամաւորի հանգամանքով . տուած բացատրութիւնները քաջալերական էին :

Արփաուտի վերաշինաց Միութեան մասին տեղեկութիւն տուաւ Պրն. Յարէթ Փիլիպպոսեան թէ Արփաուտի վերաշինաց Միութիւնը իր յօժարակամօրէն յանձնառու եղած \$1200ի գումարը շատ մօտ ատենէն իր պատկան տեղը պիտի հասցնէ : Արփաուտի վերաշինաց Միութեան այս որոշումը գնահատութեան արժանացաւ Պատգմ. Ժողովէն :

Մեծկերտի Ուսումնասիրացի կողմէն խօսեցաւ Պ. Դարբինեան , խոստանալով որ Մեծկերտի Մասնաճիւղը չարթուայ մը ընթացքին 600 տօլար պիտի ղրկէ Կեդրոն : Մեծկերտցիներէն մեծ ակնկալութիւններ կը սպասուի :

Պօստընի ձիւնիքը Լիկիմ կողմէն խօսեցան Պետրոս Առաքելեան , Պետրոս Կիւլխասեան եւ Սիսակ Խուչօեան , որոնց կողմակերպած ձեւը եւ տեսակէտները շատ օրինաւոր գրտնրեցան : Իրենց դժած օրինագծէն այնպէս թուեցաւ որ առնոնք ենթակայ են Պօստընի Մասնաճիւղին եւ ոչ թէ Կեդրոնին եւ այդպէս ալ ընդունուեցաւ :

Այս քաջալերական զեկոյցներէն վերջ Առաջին Նիստը փակուեցաւ ժամը 4.30-ին :

ՆԻՍՏ ԵՐԿՐՈՐԴ

Երկրորդ նիստը բացուեցաւ ժամը 5-ին. ներկայ բացա-
կայի ընթերցումը տեղի ունեցաւ:

Այս նիստի օրակարգն էր յաւելեալ հարցերով հետեւեալը.

- 1.- Նախորդ նիստի արձանագրութեան ընթերցում
- 2.- Արուարձանային հարց
- 3.- Գործիչի հարց
- 4.- Կանանց մասնաճիւղեր կազմելու հարց
- 5.- 200-300 խարբերդցիներ Նոր Խարբերդ գրկելու հարց
- 6.- Նոր մասնաճիւղեր հիմնելու հարց
- 7.- 12,000 տօլարի ֆէմիէյնը
- 8.- Դադարեալ ընկերութիւններու հարց
- 9.- Հիւսէյնիկի վերաշինացի Բիտլիի Մասնաճիւղէն ներկա-
յացուած 100 տօլարի պայմանագրական նուէր
- 10.- Կանոնադրային
- 11.- Տարեկան տեղեկագրի եւ հաշուեցոյցի վաւերացում
- 12.- Ընտրութիւն Կեդր. Գործադիր Մարմնի
- 13.- Հեռագիր ՀՅԿ-էն ղրկուած
- 14.- Գնահատում եւ ընորհակալութիւն:

1.- ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ ԵՒ ՎԱԻԵՐԱՑՈՒՄ

Նախորդ նիստի արձանագրութիւնը կարգացուելով վա-
ւերացուեցաւ:

2.- ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԱՑԻՆ ՀԱՐՑ

Այս հարցը եկած էր Պօստօնի Մասնաճիւղին կողմէն. բա-
ցատրութիւն տրուեցաւ Յակոբ Բարեջանեանի կողմէն. բա-
ւական վիճաբանութիւններէ վերջ հետեւեալ բանաձեւը ըն-
դունուեցաւ.— Բոլոր այն հայաչափ Մասնաճիւղերը որոնք
կարեւոր կը գտնեն առանձին մասնաճիւղեր հիմնել իրենց
չըջակայ արուարձաններուն մէջ, կրնան յառաջ երթալ եթէ
տեղւոյն վարչութիւնը յարմար նկատէ:

3.- ԳՈՐԾԻՉԻ ՀԱՐՑ

Թեր ու դէմ կարծիքներէ եւ վիճաբանութիւններէ վերջ
գործիչ մը ունենալը կարեւոր նկատուեցաւ: Որոշուեցաւ որ
գոնէ վեց ամսուայ համար վճարեալ գործիչ մը ունենալ ու-
րուն պիտուէն եւ յարմարագոյն անձը գտնելը թողուեցաւ
Կեդրոնական Գործադիր Մարմինին:

4.- ԿԱՆԱՆՑ ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՀԱՐՑ

Այս հարցի մասին սա եզրակացութեան եկան որ որքան
որ էրիկ մարդիկ իրաւունք ունին կերտելու եւ շինելու Նոր
Խարբերդը Խորհրդային Հայաստանի մէջ, նոյնքան իրաւունք
ունին կնիկ մարդիկներ: Ուստի իւրաքանչիւր մասնաճիւղի
պարտականութիւնն է կազմել կանանց մասնաճիւղեր առանց
ժամանակ կորսնցնելու. այս առթիւ մասնաճիւղերէն ոմանք
գործի ձեռնարկած են:

5.- 200-300 ԽԱՐԲԵՐԴՅԻՆԵՐ ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴ ԳՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑ

Այս հարցը ուրիշ առթիւ ալ Պատգմ. Ժողովի եկած էր
որուն մասին խորհրդակցութիւն ըլլալէ վերջ որոշուեցաւ
պէտք եղած կարգադրութիւնը ընել երբ պատահութիւնը ներ-
կայանայ: Այսպէս կարեւոր էր նաեւ տուններ շինելու խնդիրը
քանի որ հոն փոխադրուող Խարբերդցիներ ինչպէս պիտի ապ-
րին առանց բնակարանի. ուստի պէտք է որ Կեդր. Գործ.
Վարչութիւնը գործի մղէ մասնաճիւղերը:

6.- ՆՈՐ ՄԱՍՆԱՃԻԻՂԵՐ ՀԻՄՆԵԼՈՒ ՀԱՐՑ

Այս հարցը աւելի շատ կը վերաբերի Քալիֆօրնիոյ չըջա-
նը կազմակերպելու համար: Որոշուեցաւ որ ամէն ջանք թա-
փուի Քալիֆօրնիան ոտքի հանելու եւ ամէն մէկ Խարբերդցի
պարտականութեան գլուխ բերելու. որոհմտեւ որքան որ Նիւ
Ինկլէնտի չըջանի Խարբերդցիները, պարտականութիւն ունին
Նոր Խարբերդը կերտելու նոյնքան իրաւունք եւ պարտակա-
նութիւն կը ծանրանայ Քալիֆօրնիոյ չըջանի ամէն մէկ Խար-
բերդցիի վրայ: Ամէնքիս նշանաբանը պէտք է ըլլայ շինել, շին-
ցընել Նոր Խարբերդը Խորհրդային Հայաստանի մէջ. եթէ ար-
տասահման գտնուող իւրաքանչիւր Խարբերդցի տարեկան մէկ
տօլար տայ ոչ թէ մէկ Խարբերդ այլ կարող կ'ըլլանք երկու
Խարբերդ շինելու: Քալիֆօրնիոյ չըջանը մեր ամենակարեւոր
չըջաններէն ըլլալով որոշուեցաւ ամէն կարելի միջոց գործա-
ծել կազմակերպելու համար, ի պահանջել հարկին հոն տեղ-
ւոյն վրայ գտնել մէկը գործիչի հանգամանքով եւ կամ ասկէ
յարմար անձ մը ղրկել:

7.- 12,000 ՏՕԼԱՐ ՔԷՄՓԷՅՆՐ

Այս քէմփէյնի մասին Ժողովը սա եզրակացութեան եկաւ.
կազմակերպել բոլոր մասնաճիւղերը որ միանուազ կերպով

յառաջ երթան եւ ձեռնարկներ կազմակերպեն այդ նպատակին համար եւ խոստացուած դումարը գոյացնեն արագութեամբ:

8.- ԳԱԴԱՐԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑ

Այս հարցին չուրջ թեր ու դէմ կարծիքներ փոխանակուելէ վերջ, որոշուեցաւ որ այն կարգի ընկերութիւններ որոնք առժամեայ կերպով գործունէութենէ դադրած են սակայն անոնց մասնակցութիւնը պահուելու է հինին պէս այն համագործով թէ թերեւս իրենց գործունէութեան սկսելով մասնակցութիւնին նորէն կը բերեն:

9.- Հիւսէյնիի վերաշինացի Րիտլիի Մասնաճիւղի կողմէն հարց մը բերուած էր այս ժողովին որ կը խոստանային 100 (հարիւր) տօլար Միութեան տրամադրութեան ներքեւ դնել, նահատակ Գուրեան Սրբազանի անունը յաւերժացնող մէկ բարենպատակ հաստատութեան մը շինութեան գործածուելու համար: Այս հարցին շուրջ հետեւեալ որոշումը տրուեցաւ.— Նուէրներ կ'ընդունուին սիրալոյսով եւ պիտի գործածուին իր կորիզ ապագային հիմնուելիք մատնադարանին եւ կամ դեւէ գեղեցիկ ձեռնարկի մը որը որ կտրեւոր եւ այժմէական կը նկատուի տեղական ներկայացուցիչներու կողմէն կեդրոնի գիտակցութեամբ:

10. ԿԱՆՈՆԱԳՐԱՅԻՆ

Միութեան կանոնադրին մաս կազմելու համար հետեւեալ որոշումները տրուեցան.—

Ա.— Պատգամաւորական ժողովներու դիւանի ընտրութիւնը պէտք է կատարուի գաղտնի քուէարկութեամբ:

Բ.— Կեդրոնական Գործադիր Մարմինի անդամները պիտի չկրնան պատգամաւոր ընտրուիլ:

Գ.— Համա-Պարբերդցիական Միութեան անդամատուրքը տարեկան առ նուազն մէկ տօլար է եւ մասնաճիւղեր պիտի դանձեն տարեվճարները առանց բացառութեան:

11.- ՏԱՐԵԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳՐԻ ԵՒ ՀԱՇՈՒԵՑՈՅՑԻ

ՎԱԽԵՐԱՑՈՒՄ

Հաշուեքնիչ յանձնախումբը յայտարարեց որ դանձապահին հաշիւները ճիշտ գտած եւ վաւերացուցած էր: Իսկ Տաւրեկան Տեղեկագիրը որ նախորդ նիստին մէջ կարգացուած էր՝

Պատգամաւորական ժողովը դժացուցիչ գտնելով վաւերացուց եւ իր գնահատութիւնը յայտնեց, ինչպէս նաեւ հաշուաւիւրն որ լաւ կերպով տարած էր իր պաշտօնը:

12.- ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ ԿԵԴՐ. ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԻ

Ընտրական յանձնախումբը ներկայացուց ընտրելիներու եռապատիկ ցանկ մը որմէ ընտրուեցան հետեւեալները

Մաղաք Պէրպէրեան	26 քուէ
Տօքթ. Յ. Ծովիկեան	24 »
Յարութիւն Խօլիկեան	20 »
Մարտիրոս Տէր Յովհաննէսեան	16 »
Տօքթ. Մ. Կ. Սրապեան	15 »
Մելքօն Ռստիկեան	15 »
Յարութիւն Սօղիկեան	15 »
Ղազար Սրապեան	13 »
Միհրան Կօչկարեան	13 »

Յաջորդ առաւելագոյն քուէ առնողներն էին Գէորգ Կիւլ-խասեան 12 քուէ, Թադէոս Յետիցեան 12 քուէ, Յակոբ Բաբեջանեան 11 քուէ:

13.- ՀԵՌԱԳԻՐ

Պատգամաւորական ժողովը ստացաւ հետեւեալ հեռագիրը Ամերիկայի ՀՕԿ-ի Կեդր. Միութեան կողմէ, որուն պարունակութիւնը հետեւեալն էր.—

Պարբերդցիներու Պատգամաւորական ժողովին.— Բոցա-վառ ողջոյններ Ձեր Եօթներորդ Պատգամաւորական ժողովին, կը ցանկանանք յաջողութիւն Ձեր աշխատանքներին: Վստահ ենք թէ Խորհրդային Հայաստանի մէջ Ձեր սկսած գործին մեծ մղում պիտի տայ Ձեր համադումարը եւ Խարբերդցի պատուով զլուխ պիտի հանէ իր սկսած շինարարութիւնը: ՀՕԿ

Որոշուեցաւ այս հեռագրին պատասխանել նամակով մը եւ շնորհակալութիւն յայտնել:

Որոշուեցաւ գնահատուած եւ շնորհակալութիւն յայտնել
հետեւեալ մարմիններուն եւ անձանց.—

- 1.— Խորհրդային Հայաստանի կառավարութեան:
- 2.— Խորհ. Հայաստանի ներկայացուցիչներուն:
- 3.— Կեդրոնական Գործադիր Մարմինի կազմին:
- 4.— Պատուոյ Անդամներուն:

Եօթներորդ. Պատգամաւորական ժողովը վերջացաւ գի-
շերուան ժամը 11-ին, պատգամաւորներ մեկնեցան դռն տպա-
ւորութեան տակ: Ապրի խորհրդէին որ ապրիլ եւ ապրիլեցնել
կը սիրէ: Օ՛ն, ուրեմն դէպի գործ եւ շինարարական աշխա-
տանք:

Ատեմադպիր Ատեմապետ
ԳԵՈՐԳ ԿԵԻԼԽԱՍԵԱՆ ՄԵԼԻՔՕՆ ՌՍՏԻԿԵԱՆ

(Շրջան Եօթերորդ — 18 Ամիս)

Ներկայացուած

Եօթերորդ Պատգամաւորական ժողովի

Գումարեալ ի Պոսթ-ոմ, Սեպտ. 23, 1934

Յարգելի Պատգամաւորներ,

Սոյն Տեղեկագիրը որ կը ներկայացնէք Ձեզ կը պարու-
նակէ Միութեանս 18 ամիսներու համառօտ տեղեկատուու-
թիւնը, սկսեալ Մարտ 20, 1933-էն մինչեւ Սեպտեմբեր 22,
1934:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը յարմար նկատեց Պատ-
գամաւորական ժողովը գումարել Սեպտեմբերին փոխան
Մարտին երկու պատճառներով: Նախ՝ որ Սեպտեմբերը ըլ-
լալով Նոր-Պարբերդի հիմնարկութեան թուականը, Պատգա-
մաւորական ժողովը առիթը կ'ունենար ակնարկ մը նետելու
անցնող տարիներու վրայ եւ ըմբռնելու թէ՛ ինչ նուաճումներ
կատարուած են ամէն մէկ տարի անոր հիմնարկութենէն ի
վեր, եւ երկրորդ՝ քանի որ Սեպտեմբերին կը ստանանք Խ.
Հայաստանի մեր ներկայացուցիչներուն տարեկան հաշիւե-
կըշիւրը, Կեդրոնական գումարութիւն մը կ'ունենար ներկայացնելու
Պատգամաւորական ժողովին թէ՛ Կեդրոնի եւ թէ՛ անոնց հա-
շիւները միասին:

Տարեկան Տեղեկագիր մը պէտք է որ ներկայացնէ ընկե-
րութեան մը ճշգրիտ պատկերը իր իսկութեան մէջ, որպէս զի
երբ պատգամաւորներ մեկնին, կարող ըլլան իրենց ընկերնե-
րուն տանիլ հարկ եղած տեղեկութիւնները եւ բացատրու-
թիւնները:

Տեղեկագրիս նպատակն է այդ ճշգրիտ պատկերը տալ
Ձեզ որ կը ներկայացնէք Մասնաճիւղեր, Կրտսերաց Լիկ եւ
օժանդակող ընկերութիւններ:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինս շատ բան կը պարտի
այն կազմակերպութեանց զորս Դուք կը ներկայացնէք:

Առանց անոնց աջակցութեան Կեդրոնական Գործադիր
Մարմինը պիտի չի կրնար որեւէ ծրագիր կամ ձեռնարկ յա-
ջողցնել:

Ըստ որում մեր պարտականութիւնն է տեղեակ պահել Միութեանս հետ կապ ունեցող կազմակերպութիւններ եւ մասնաճիւղեր Նոր Խարբերդի շինարարական բոլոր ձեռնարկներուն:

1.- ՄՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԿԱԶՄԸ 1933-1934 ՇՐՋԱՆԻՆ

Ա.- Կեդրոնական Գործադիր Մարմինի անդամները որ վարեցին Միութեանս գործերը այս անցեալ 18 ամիսներու շրջանին հետեւեալներն էին.—

Տօք. Յ. Ծովիկեան, ատենապետ:

Մարտիրոս Տէր Յովհաննէսեան, փոխ-ատենապետ:

Յարէթ Մ. Փիլիպպոսեան, ատենադպիր:

Յարութիւն Խօլիկեան, գանձապահ:

Յարութիւն Սօղիկեան, հաշուապահ:

Կարապետ Ղազարոսեան, Խորհրդական:

Մաղաք Պէրպէրեան, Խորհրդական:

Նշան Մալխասեան, Խորհրդական:

Տօք. Կ. Յ. Գալուստեան, Խորհրդական:

Սարգիս Կօչկարեան, պատուոյ անդամ:

Բ.- Խ. Հայաստանի մէջ Վարչական Մարմնոյ անդամներն են.—

Միսաք Մազմանեան, Միութեանս լիազօր ներկայացուցիչը:

Կարապետ Տատեխեան, ղեկավար շինութեանց:

Ուրախ ենք որ հինգ օժանդակող ընկերութիւններու ներկայացուցիչները Կեդրոնի վարչական կազմին մէջ էին. Խարբերդի Կրթասիրաց Միացեալ Ընկերութեան, Իջմէի Միացեալ Ընկերութեան, Քէսիրիկի Ընդհանուր Միութեան եւ Բազմաշէնի Լուս-Ուսումնասիրաց Ընկերութեան, ինչպէս նաեւ Համա-Պարբերդիական Միութեան Պոսթոնի եւ Ուստըրի Մասնաճիւղերու ներկայացուցիչները:

Այնպէս որ Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը իրապէս ներկայացուցչական մարմին մը եղած է անցեալ չորս տարիներու շրջանին, եւ այս իրողութեան կը պարտինք այն կատարեալ վստահութիւնը որ կը վայելենք օժանդակող ընկերութիւններէ:

2.- ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄԻՆԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

Կեդրոնը չատ քիչ բացառութեամբ ժողով գումարած է ամիսը անգամ մը, ուր մանրակրկիտ կերպով նկատի առնուած են թէ՛ Ամերիկեան եւ թէ՛ Արտասահմանեան թղթակցութիւնները, որոնք զգալապէս կ'աճին ամէն տարի:

Միութեան գործերուն ընթացք տալու համար պիտոճէներ կը քուէարկուին մեծամասնութեան հաւանութեամբը, եւ գործունէութեան ծրագիրներ կը մշակուին:

Այս շրջանիս 15 ժողովներ տեղի ունեցած են, որոնցմէ մին խորհրդակցական ժողով էր, որուն հրաւիրուած էին օժանդակող ընկերութիւններու ներկայացուցիչները:

Երբ Պատգամաւորական ժողովի թուականը փոխուեցաւ, որոշուեցաւ որ ամէն տարի Մարտ ամսուան մէջ գումարուի խորհրդակցական ժողով մը: Այնպէս որ Սեպտեմբեր ամիսը պիտի ըլլայ Պատգամաւորական ժողովի թուականը, իսկ Մարտ ամիսը խորհրդակցական ժողովի թուականը:

3.- ՄՈՒԹԵԱՆՍ ԲԱՂԿԱՑՈՒՑԻՉ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐԸ

Ա.- Մասնաճիւղեր՝ թուով 11:

Պոսթոն, Նիւ Եորք, Ուստըր, Լօղ Անճէլլս, Ֆրէզնօ, Լին: Ցաւալի է որ վերջին երկուքը այս շրջանիս որեւէ գործ կատարած չեն:

Սակայն չափէն աւելի քաջալերական է որ երբ տնտեսական տաղնալի պատճառաւ եւ կամ տեղական աննպաստ պայմաններու տակ մեր հին մասնաճիւղերը լուծուելով անգործութեան դատապարտուեցան, նորեր ուժեղ եւ կայտառ, ծրնունդ առին, հոս Ամերիկա եւ արտասահմանի մէջ:

Նոր Մասնաճիւղերն են.— Լիօն (Ֆրանսա), Մեքսիքօ Սիթի, Գօրտօպա (Արճէնթին), Միլուօքի եւ Շիքաօ, որոնք ամէն ալ եռանդով գործին փարած են եւ կ'ընեն իրենց կարելին:

Գաղափար մը տալու համար թէ մասնաճիւղեր ինչ համեմատութիւններով մեղի աջակցած են, ահաւասիկ հաշիւը

Պոսթոն

Նիւ Եորք

Ուստըր

Լօղ Անճէլլս

Ֆրէզնօ

Լին
Նորակազմ Մասնաճյուղեր
Լիօն (Ֆրանսա) 54.79
Մեքսիքո Սիթի 97.41
Քորտոպա
Շիքակոյ
Ուօքեյլըն 80.00
Կրասերայ Լիկ 100.00

Բ.— Կրասերայ Լիկը — Պոսթոնի մէջ — որոնցմէ ստացած ենք 100 տոլար: Անոնք մեծ աշխուժով աշխատանքի լրծուած են հիւանդանոցի մը ֆրոնտը գոյացնելու: Իրաւունք ունինք անոնցմէ մեծ գործեր ակնկալել եւ կը հաւատանք որ մեզ յուսախար պիտի չընեն:

Գ.— Օժանդակող ընկերութիւններ մեր կողքին կանգնած են:

Պարբերդի Կրթասիրաց Միացեալ Ընկերութիւն, Հիւսէյնիկի Վերաշինաց Միութիւն, Քէսիրիկի Ընդհանուր Միութիւն, Իջմէի Միացեալ Ուս. Ընկերութիւն, Հոդէի Միացեալ Ուս. Ընկերութիւն, Բաղմաչէի Լուս. Ուս. Ընկերութիւն, Փէրչէնճի Ուս. Ընկերութիւն, Մօրէնիկի Ուս. Ընկերութիւն, Արփաուտի Վերաշինաց Միութիւն եւ Մեծկերտի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւն:

Այս օժանդակող ընկերութիւններէն երկուքը, Փէրչէնճի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը եւ Մօրէնիկի Ուսումնասիրաց Ընկերութիւնը այս շրջանիս մէջ մեզի սկսեցին տալ իրենց նպաստները Նոր Պարբերդի Ծինութեան համար:

4.— ՊԱՏԳԱՄԱՌՈՐԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ ՔՈՒՆԵԱՐԿԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄՆԵՐԸ

Նախորդ Պատգամաւորական Ժողովը երկու կարեւոր որոշումներ անցուց.—

Առաջինը, Քալիֆորնիոյ Շրջանը կաղմակերպելու որոշումն էր հետեւեալ բանաձեւով.—

«Նկատելով որ Քալիֆորնիոյ Շրջանի Պարբերդեցիները, բացառութիւնները յարգելով, պարագաներու բերմամբ կարող եղած չեն որեւէ նպաստ տալ Նոր Պարբերդի շինութեան, Պատգամաւորական Ժողովը կ'որոշէ յառաջիկայ տարեշրջա-

նին հոն թափել սխաթմաթիք աշխատանք մասնաճյուղեր կազմելու եւ դիմումներ ընելու ի նպաստ Նոր Պարբերդի»:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը ջանաց այս որոշումը գործադրել: Սուրով էլմասեանը, որ Լօզ Անճէլըս կը գտնուէր, հրաւիրեց գործիչի պաշտօնին 200 տոլարի պիւտճէով մը երկու ամսուան համար: Կը ցաւինք որ նա չկրցաւ այդ պաշտօնը յանձն առնել անձնական պատճառներով:

Անոր մերժումէն յետոյ Կեդրոնը չը կրցաւ ուրիշ կարգադրութիւն ընել: Կեդրոնի անկեղծ գաղափարն է որ Քալիֆորնիոյ նման մեծ եւ կարեւոր շրջան մը կաղմակերպել առանց պահանջուած ծախքերը ընելու կարելի չէ: Մինչդեռ անցեալ Պատգամաւորական Ժողովի մէկ ուրիշ որոշումն էր «որքան կարելի է ծախքերը պակսեցնել»: Արդ Պատգամաւորական Ժողովիդ կը մնայ այս խնդրոյն լուծումը գտնել կերպով մը:

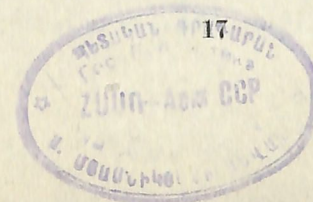
Երկրորդ որոշումն էր Ամերիկեան Պօրտ Ընկերութեան քով գտնուած Պարբերդեցիներու անվճար դրամները Նոր Պարբերդի շինութեան յատկացնել աշխատիլ:

Կեդրոնը ատեն մը խիստ մեծ աշխատանք թափեց այդ ուղղութեամբ, տեսակցութիւններ ունենալով Պօրտ Ընկերութեան պաշտօնեաներուն հետ: Սակայն ցաւ ի սիրտ կ'ըսենք որ այն Պարբերդեցիները որոնք դրամներ յանձնած էին Պօրտին ու ետ ստացած չէին այդ դրամները, մեզի զլացան իրենց բարոյական աջակցութիւնը երբ հրապարակաւ այդ աջակցութիւնը խնդրեցինք: Հետեւապէս Կեդրոնը ստիպուեցաւ դադարեցնել իր աշխատանքները եւ ձեռնպահ մնալ:

5.— ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵԿԱՄՈՒՏԻ ԱՂԲԻՒՐՆԵՐԸ

Ա.— Միութեանս եկամուտի աղբիւրները գլխաւորապէս մասնաճյուղերու ձեռամբ են հետեւեալները.

- 1.— Մասնաճյուղային ձեռնարկներ — հանդէս-խնճոյք, գաշտահանդէս, ներկայացում, պար:
- 2.— Անգամատուրքեր:
- 3.— Փոխան ծաղկեպսակի նուիրատուութիւններ:
- 4.— Նուէրներ անհատ Պարբերդեցիներէ:
- 5.— Բացառիկ հանգանակութիւններ որոշ նպատակներու համար:

Գանձապահին հաշուեցոյցէն յայտնի պիտի ըլլայ թէ ո՞րոնցմէ, կամ որ տեղերէն այդպիսի գումարներ ստացուած են:

Բ. Օժանդակող ընկերութիւններու նուէրները մեր գանձին կարելոր մասերը կը կազմեն:

Ի տեղին է քիչ մը մանրամասնել այս կէտը:

(ա) Այս շրջանին մէջ դանձուած գումարները հետեւեալներն են.

Գ.— Ընկերութիւններէ ցարդ գանձուած նուէրներու ամբողջական հաշիւը.—

1.— Խարբերդի Կրթ. Միացեալ Ընկ.	11,680.82
2.— Հիւսէֆիկի Վերաշինաց Միութիւն	3,800.00
3.— Քէսիրիկի Ընդհ. Միութիւն	3,500.00
4.— Հողէի Միացեալ Ուս. Ընկ.	2,400.00
5.— Իջմէի Միացեալ Ուս. Ընկ.	2,000.00
6.— Բաղմաշէնի Լուս. Ուս. Ընկ.	1,400.00
7.— Փէրչէնճի Ուս. Ընկ.	1,200.00
8.— Մեծկերտի Ուս. Ընկ.	600.00
9.— Տիթրոյթի Համալսարանի Ընկ. (լուծուած)	400.00
10.— Խուլագիւղի Յարէթ-Յակոբ Գր. Միութիւն	346.48
11.— Արփահատի Վեր. Միութիւն	150.00
12.— Մօրէնիկի Ուս. Ընկ.	200.00
13.— Եփրատի Սանուց Ընկերութիւն	150.00

26,727.30

Ապառիկներով միասին

27,827.30

6.— Խ. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅԱՏԿԱՑՈՒԱՄ

ՊԻՒՏՃԷՆ ԱՅՍ ՇՐՋԱՆԻՍ ՀԱՄԱՐ

Եթէ մեր ձեռքը հասած ըլլար մանրամասն հաշիւը այն օժանդակութեանց որ Խ. Հ. կառավարութիւնը մատուցած է ցարդ Նոր Խարբերդի շինարարական բոլոր գործերուն, հիացումով եւ երախտագիտական ջերմ զգացումներով մեր սրտերը պիտի լեցուէին: Պարզ պիտի տեսնէինք որ մեր Կառավարութեան ընդհանուր խիստ չնչին տոկոս մը կը կազմեն:

Կառավարութեան յատկացուցած պիւտճէն այս շրջանին մէջ Նոր Խարբերդի համար կը հասնի \$830,000 բոլարի: Շինարարութեանց համար 300,000 բոլարի, զիւղատնտեսական նպատակներու համար 400,000, ջուրի խողովակներու դետե-

ղումին համար 100,000 բոլարի, հիւանդանոցի շէնքին համար 30,000 բոլարի: Եթէ այս հսկայ գումարները Ամերիկեան տուարի վերածենք կ'ունենանք \$330,000:

Մինչդեռ մեր զրկած դրամներու համադրումը (ապրանքի վերածուած) ցարդ եղած է միայն \$42,221.59:

7.— ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԳԱՆՁԸ ՄՏԱԾ ԳՈՒՄԱՐՆԵՐԸ ՍԿԻՋԲԷՆ ՄԻՆՁ ԹՈՒԱԿԱՆՍ

Միութիւնս գանձած է հետեւեալ գումարները ժամանակագրական կարգով.—

Անձեռնմխելի դրամադրուիւր Միութեան կազմա-

կերպութեան առաջին օրերուն	8,727.93
Առաջին Շրջան (1927-1928)	2,441.32
Երկրորդ Շրջան (1928-1929)	9,702.80
Երրորդ Շրջան (1929-1930)	9,730.95
Չորրորդ Շրջան (1930-1931)	7,284.15
Հինգերորդ Շրջան (1931-1932)	4,265.07
Վեցերորդ Շրջան (1932-1933)	5,399.95
Շօթերորդ Շրջան (1933 Մարտ — 1934 Սեպտ.)	7,129.63

\$52,981.80

Դպրոցի կտակի դրամը յանձնուած է ուղղակի Խ. Հ. կառավարութեան — մօտաւորապէս \$6077.00: Այնպէս որ այս գումարը զանց ըրինք վերեւ դրուած հաշուեցուցակէն:

Ինչպէս նախապէս յիշեցինք (54,681.80) գումարին 42,221.59-ը զրկուած է Խ. Հայաստան (ապրանքի ձեւին տակ):

8.— ՇԻՆԱՐԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐ
ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՄԷՋ

Ամէնէն քաջալերական լուրը որ ստացած ենք Նոր Խարբերդէն է Բարձրագոյն Վարժարանի հիմնարկութեան լուրը: «Միութիւն» պաշտօնաթերթը Հ. Բ. Ը. Միութեան 1934, Յուլիս-Օգոստոս թիւին մէջ հետեւեալը կը գրէ.—

ՆՈՐ ԽԱՐԲԵՐԴԻ ՎԱՐՃԱՐԱՆԸ

Հ. Բ. Ը. Միութեան կողմէ Խարբերդցի ողբ. Հաճի Մկրտիչ Յովհաննէսեանի հիմնադրամով եւ անունով կառուցուելիք շէնքի մասին, Ժողկոմխորհի Կառավարիչ քաղ. Թոքմաշեանի

նամակէն կ'արտադրենք հետեւեալ տեղեկութիւնները:

«Նոր Խարբերդում Մկրտիչ Յովհաննէսեանի անուան դըպրոցական չէնքի կառուցման աշխատանքները արդէն սկսուել են, եւ մինչեւ հիմա կատարուել են հետեւեալ աշխատանքները:—

«1.— Որոշուել է չէնքի կառուցման ճիշդ վայրը եւ կազմակերպուել է շինանիւթերի ապահովման եւ այդպիսիք տեղում փոխադրելու գործը: Ներկայումս փոխադրուած է կառուցուելիք չէնքի վայրը աւաղ՝ 100 խ. մ., լեռ քար հիմքի համար 110-120 խ. մեդր, պատերի շարի համար նախիւ քարեր 300 հատ: Փոխադրական աշխատանքները սխտամատիկօրէն շարունակուած են: Նմանապէս դուրս է դրուել 2 վահոն կիր:

«2.— Շէնքի հողամասը բաժանուած է մասերի եւ սկըսուած են հիմքի քանդման աշխատանքները:

«Աշխատանքները տարւում են այս հաշուով, որ այս տարուայ շինարարական սէզօնում չէնքի հիմքի կառուցումը անպայման աւարտուի, իսկ 1934-35 թ. ուսումնական տարւում ամբողջ չէնքը ըստ նախատեսուած պլանի (երկու յարկ) պատրաստ լինի օգտագործման համար»:

Ողբացեալ Հաճի Մկրտիչ Յովհաննէսեանի փափաքը իրականացաւ: Անոր կտակած դրամը \$6077 (թէպէտ դրամի եւ շահաբաժիններու անկումէն առաջ \$10,000-ի կը հասնէր) եւ Խ. Հ. կառավարութեան յատկացուցած 90,000 տոլարը կամ 190,000 ռուպլին կարելի պիտի ընեն կառուցումը հոյակապ գեղեցիկ դպրոցի չէնքին:

Շէնքը երկու յարկէ կը բաղկանայ — տղայոց եւ աղջկանց բաժանմունքներով: Երբ շինութիւնը աւարտի, 320 աշակերտներ կարող պիտի ըլլան հոն ուսանիլ:

Նոր Խարբերդը հին Խարբերդի պէս լուսոյ վառարան մը պիտի ըլլայ շատ չանցած:

Նոր Խարբերդի 6 յարկաբաժիններուն վրայ այս շրջանիս աւելցան 2 նոր յարկաբաժիններ որ կը կրեն Բաղմաչէնի անունը: Բոլոր շինուած չէնքերը կը կրեն ցուցատախտակներ որոնց վրայ դրուած են օժանդակող ընկերութիւններու գիւղերուն անունները, ինչպէս նաեւ Խարբերդ քաղաքին անունը: Այդ անուններն են. — Խարբերդ, Իջմէ, Հիւսէյնիկ, Քէսիրիկ, Հոդէ, Խուլագիւղ, Մեծկերտ եւ Բաղմաչէն:

Նոր Խարբերդի ամբողջ շրջակայքը, մօտ երկու հարիւր

հեկտար տարածութիւն, որը հաւասար է 500 էյքըրի, այս տարի տնկած են խաղողի այգի եւ պտղատու ծառատունկեր: Շատ չանցած Նոր Խարբերդը թաղուած կ'ըլլայ ծառերու եւ ծաղիկներու մէջ:

Այժմ Նոր Խարբերդը ունի բանջարանոց, ծառաստաններ, մթերանոց, կրահ եւայլն:

Բնակչութեան թիւը կը հասնի 500-ի:

Խիստ շատ հետաքրքրական պիտի ըլլար տեսնել շարժական պատկերները քաղաքին եւ շրջակայքին, որուն կը սպասենք ակնկառոյց:

* * *

Տեղեկադրին այս առաջին մասը յատկացուցինք Միութեանս կադմի եւ գանձի մանրամասնութիւններուն եւ Նոր Խարբերդի համառօտ նկարագրութեան, շինարարական եւ գիւղատնտեսական տեսակէտին, արդ անցնինք ուղղակի Միութեան կատարած աշխատանքներուն եւ այլ կարեւոր հարցերու եւ թելադրութեանց:

9.— ԿԵՐԻՈՆԻ ԶԱՆՔԵՐԸ ԵՎԱՄՈՒՏՆԵՐ

ԱՊԱՀՈՎԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

(1) Մեր ներկայացուցիչներու յաջորդական նամակները ջուրի խողովակներու պէտքը կը շեշտէին:

Եւ սակայն չունենալով որեւէ գաղափար թէ որքան երկարութեամբ, ինչ տրամագծով եւ ինչ տարբեր ձեւերով խողովակներ պէտք էր ապսպրել, եւ թէ որքան պիտոճէի պէտքը կար, կեդրոնը խնդրեց խողովակներու պլու փրինթը: Մինչ կը սպասուէր պլու փրինթներուն, կեդրոնը հրապարակ դրաւ կը սէնթ արժող նուիրատուներ խողովակներու համար \$2500ի արժողութեամբ, այն հաւատքով որ Խարբերդցիներու հոծ բազմութեան շատ դիւրին պիտի ըլլար այդ չնչին գումարը 25 սէնթ վճարել եւ խողովակներու գնումը փութացնել, երբ վերջնական մանրամասնութիւնները ստացուած ըլլային:

Այս նուիրատուները ցրուեցան այլեւայլ անձանց եւ մասնաձիւղերէ ոմանց:

Ցաւալի է որ մեծ արդիւնք մը չապահովուեցաւ: Ամէնէն մեծ գումարը Լօղ Անճէլլսի Մասնաձիւղէն եկաւ, \$104.78 — անհատներէ \$11.25, ընդամէնը \$116.03:

Այս նուիրատուներու սպառումի խնդիրը այնքան ալ դիւ-

րին չէր, որովհետեւ աշխատող ձեռքեր պակեցան, եւ գործը չունեցաւ ակնկալուած յաջողութիւնը:

(2) Ապա կեդրոնը 12,000 տոլարի հանգանակութիւն մը հրապարակ դրաւ: Այս հանգանակութիւնը ստիպողական էր երբ օրուան պահանջները չատցան:

Օրուան պահանջներն էին, ոչ միայն ջուրի խողովակներ, այլ թրանսֆորմըրի մը մասերը, դարմանատուն մը եւ օթօ նորոգելու կայարան մը:

Մարտին մէջ գումարուած խորհրդակցական ժողովի որոշումն էր որ Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը լրջօրէն ուղեց գործադրութեան ղեկ իր ձեռքին մէջ ունեցած միջոցներով:

Կեդրոնը խորհեցաւ կարճ ժամանակի մը համար ունենալ գործիչ մը հանգանակութեան գործը կազմակերպելու համար: Յուլիս եւ Օգոստոս ամիսներուն մէջ գործիչը լծուեցաւ իր գործին: Այցելեց մեծ կեդրոններ, Նիւ Եորք, Ուստըր, Փրափխտէնս, Լօրէնս եւ չըջակայքը:

Հեռաւոր տեղերու հասաւ յաճախակի թղթակցութիւններով, անհատական ղիմումներ կատարեց, առեւտրական տուներու նամակներ գրուեցան, չըջաբերականներ գրուեցան եւ թերթի մէջ հանգանակութիւնը յայտարարուեցաւ: Հանգանակութեան գործը կազմակերպուեցաւ Նիւ Եորքի, Ուստըրի, չափով մը Փրափխտէնսի եւ Ուօքէկընի մէջ:

Այնպէս որ ամառուան այս երկու ամիսներուն հանգանակութեան բոլոր նախապատրաստական քայլերը առնուած են եւ կ'ակնկալենք որ աշնան ամիսներուն չօշափելի արդիւնքը ապահովենք:

Հանգանակութեան հրապարակ դրուելէն ասդին ուրախ ենք որ ուսումնասիրացներէ ոմանք իրենց գանձէն գումարներ յատկացուցին այս հանգանակութեան: Քէսթրիկ 500, Հիւսէյնիկ 400, Բազմաշէն 200, Մօրէնիկ 200, Արփաուտ 50: Գումար՝ 1,350 տոլար:

Ուօքէկընի նորակազմ Մասնաճիւղը որու 60 տոլարի գումար մը որոշուած էր, զրկեց 80 տոլարի վճարագիր մը իբրեւ իրենց բաժինը: Առաջին մասնաճիւղն է որ իրապէս մասնակցեցաւ այս հանգանակութեան: Ուրիշներ հաւաքած են գումարներ, սակայն Կեդրոն տակաւին ստաֆած չէ այդ գումարները: Օրինակ՝ Նիւ Եորքի Մասնաճիւղը եւ Շիքաօյի նորակազմ Մասնաճիւղը:

Արդ Պատգամաւորական Ժողովին կ'իյնայ միջոցներ յօ-

րինել այս հանգանակութիւնը ընելու կատարեալ յաջողութիւն մը:

10.— ՊՐՕՊԱԿԱՆՏԻ ԳՈՐԾԸ

Այս շրջանիս մէջ Կեդրոնը չկրցաւ սովորականին պէս պրօպականտի գործին մեծ մղում մը տալ իր կամքէն անկախ պատճառներով:

Կար ատեն մը որ Մամուլը կը մատուցանէր մեղի մեծ ծառայութիւններ եւ մենք այդ ծառայութիւնները հրապարակաւ կը գնահատէինք եւ շնորհակալութեան որոշումներ կը քուէարկէինք:

Սակայն եկաւ ատեն մը որ բոլորովին դադար առաւ այդ բարոյական օժանդակութիւնը:

«Բանլար» թերթը (բացառութիւն ըլլալով) ուրախ ենք յայտարարելու որ ազնուօրէն հիւրընկալեց մեր պաշտօնական գեկօյցները եւ տեղեկութիւնները իր էջերուն վրայ:

Մենք անոր կը պարտինք անկեղծ երախտագիտութիւն:

Կեդրոնը, սակայն, այսքանը բաւ չը համարելով ձեռնարկեց պղտիկ պատկերադարձ գրքոյիկ մը հրատարակման:

Այս գրքոյիկը չափով մը պրօպականտի գործը կատարեց եւ հանգանակութեան ձեռնարկին ալ նպաստեց:

Առաջին տպագրութիւնը (1000 օրինակ) կարճ ատենէն սպառեցաւ եւ Կեդրոնը ստիպուեցաւ երկրորդ տպագրութիւն մը հանել (1000 օրինակ):

Այդ փոքրիկ գրքոյիկը կարդացողը կրնայ լաւ եւ ճշգրիտ դադափար մը կազմել Նոր Խարբերդի մասին, Միութեան ծրնունդէն մինչ թուականս:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը տարիներէ ի վեր մեծ կարեւորութիւն տուած է պրօպականտի գործին, եւ այս տարի ալ կարելի ջանքեր ըրաւ այդ ուղղութեամբ:

Պրօպականտին կը պարտինք այն վառ հետաքրքրութիւնը որ անցեալին մէջ ունեցան շատ մը Խարբերդիներ Նոր Խարբերդի շինարարական գործերու մասին:

Մեծ յայտարարութիւնները Սեպտեմբեր 15-ի, Տարեկան Տեղեկագիր հրատարակութիւնը, եւ այս տարուան պղտիկ գրքոյիկ հրատարակումը պատճառ եղան որ ուսումնասիրացներէ շատեր աւելի մօտենան Միութեանս:

Չորս-հինգ նոր մասնաճիւղերու կազմութիւնը եւ անմիջապէս գործի լծուիլը արդիւնք է այն պրօպականտին որ Կեդրոնը կատարած է յարատեւօրէն եւ հաւատարմաբար, առանց ծանր ծախքերու ինքզինք ենթարկելու:

11. — ՆԵՐԳԱՂԹԻ ՀԱՐՑԸ

Կեդրոնիս փափաքը եւ ջանքը եղած է ներգաղթի խնդրոյն տալ գոհացուցիչ լուծում մը:

Մեր ներկայացուցիչներու ուղղեալ նամակները բոլորն ալ քիչ բացառութեամբ կը շնորհաբար ապաւինէին կարեւորութիւնը:

Ղրկած ենք Խ. Հայաստան՝ մեր ներկայացուցիչներուն ներգաղթողներու ցանկերը Բաղմաշէնի եւ Քէսիքի ընկերութիւններու կողմէն պատրաստուած:

Վճռական եւ վերջնական պատասխան տակաւին ստացած չենք: Մեր ներկայացուցիչները կը գրեն որ այդ ցանկերը յանձնուած են կառավարութեան եւ պատասխանի կը սպասեն:

Պարտաւոր ենք, սակայն, յիշել Ձեզ որ Կառավարութիւնը սկզբունք ըրած է նախ աշխատող ձեռքերու մուտքը արտօնել, քանի որ Նոր Խորհրդի կ'անցնի շինարարական շրջանէ մը եւ աշխատողներու պէտքը խիստ զգալի է: Նոյն առիթով կ'ուղենք յիշել որ նախապատուութիւն պիտի տրուի անոնց որ կուզան այն գիւղերէն որոնց ընկերութիւնները օժանդակած են Միութեանս:

Ահաւասիկ այն որոշումը որ Կառավարութիւնը տուած է իմիգրանտներու մասին:

Ժողովրդական Կոմիսարների Պորհրդի գործերի կառավարիչ Ա. Թօքմաճեան Մայիս 4, 1933 թուակիր նամակով մը հետեւեալը գրեց մեզ. —

«Ի պատասխան Ձեր թիւ 541 գրութեան տեղեկացնում ենք. —

«1. — Ձեր խնդրի հետեւանքով Ժողովրդական Կոմիսարների Պորհրդը որոշել է Նոր Խորհրդի բնակեցման ժամանակ նախապատուութիւն տալ Համա-Խորհրդիական Միութեան մէջ մտնող Հայրենակցական Միութիւնների իմիգրանտներուն:

«2. — Համապատասխան միջոցներ ձեռք առնուած են հնարաւոր ջանքով հեշտացնելու Խորհրդիկների ներգաղթը Պորհրդային Հայաստան»:

Մեզ համար ներգաղթի խնդիրը խիստ մեծ կարեւորութիւն ունի:

Անշուշտ ամէնուս ալ փափաքն է որ այդպիսի գաղթականներ մտնեն Հայաստան եւ առ այդ Կեդրոնը աշխատած է մասնաւորապէս այս շրջանիս մէջ: Եւ անկասկած իր աշխատանքները պիտի բազմապատկէ այդ ուղղութեամբ ասկից վերջն ալ:

12. — ՀԱՄԱ-ԽՈՐՀԻԿԱՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԳԻՒՂԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Համա-Խորհրդիական Միութիւնը կազմուեցաւ 1926-ին, իրեն նպատակ դնելով Նոր Խորհրդի կառուցանել Խորհրդի Դաշտի անհատ Խորհրդիկներու նուէրներովը եւ գիւղական ընկերութիւններու նիւթական օժանդակութիւններովը:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինս այս նպատակէն բնաւ չի շեղեցաւ:

Անխտի դիմեց այլեւայլ ոչ-օժանդակող գիւղական ընկերութիւններու որոնց հասցէները կըրցաւ ձեռք ձգել:

Ուրախ ենք յայտարարելու որ անոնցմէ ոմանք բարեացակամ գտնուեցան եւ օժանդակեցին Միութեանս:

Ինչպէս նախապէս յիշեցինք, այս շրջանիս մէջ մեզի միացան Փէրշէնի եւ Մօրէնի Ուսումնասիրացները: Երբ կ'ըսենք «միացան», ըսել կ'ուզենք օժանդակող ընկերութիւններու թիւին վրայ աւելցան: Օժանդակող ընկերութիւններ տակաւին իրենց ուրոյն գոյութիւնը կը պահեն:

Կեդրոնը աշխատանք թափած է երկու ուրիշ գիւղական ընկերութիւններու մօտ նաեւ, Նեղիի եւ Կարմրի ընկերութիւններուն:

Անոնց հետ յարաբերութեան մտած է, եւ անոնք յօժարութիւն ցոյց տուած են լուսաւրանուելու եւ բացատրութիւններ ստանալու:

Մեծ յոյս ունինք որ այս ընկերութիւնները նաեւ շատ չանցած պիտի ուղեն իրենց վերապահուած պատուոյ աթոռները գրաւել միւս օժանդակող ընկերութիւններու շարքին:

Եւ սակայն ցանկը տակաւին լմնցած չէ: Կան հետեւեալ

գիւղերը որ բնաւ մասնակցած չեն Նոր Խորհրդի շինարարական գործին — Մէլրէ, Դատէմ, Էրթմընէկ, Խոխ, Վարդադէլ, Շնդիլ, Սօրսըրէ, Մուռի, Գալլու — Գօմք եւայլն, ինչպէս նաեւ Եղեգի եւ Կարմըրի:

Երեք գիւղական ընկերութիւններ, այն է Գոռիէ, Հապուսի եւ Խոյլու՝ յարմար տեսած են իրենց դրամները յատկացնել Նուպարաչէնի շինութեան:

Մեղի որքան սիրելի պիտի ըլլար անոնք եւս ունենալ մեր մեծ ընտանիքին մէջ:

Արդ Կեղրոնիս փափաքն է որ յարգելի պատգամաւորներ ջանան Միութեան չօժանդակող վերոյիշեալ գիւղական ընկերութիւններու կեղրոնական վարչութեանց հասցէները դատնել եւ ղրկել գրասենեակը: Ոչ միայն այսքանը: Այլ ջանան պրօպականտ ընել Համա-Պարբերդցիական Միութեան վիթխարի ձեռնարկը: Լոյս սփռելով է որ նախապաշարումները, եւ սխալ հասկացողութիւնները պիտի վերնան: Որովհետեւ վստահ ենք որ երբ անոնք ունենան բաւականաչափ տեղեկութիւն եւ բացատրութիւններ, անոնք պիտի կամենան իրենց զանձին մէկ կարեւոր մասը յատկացնել Նոր Խորհրդի շինութեան, գրաւելով փողոց մը Նոր Խորհրդի մէջ իրենց գիւղին անուամբ եւ չէնք մը կամ չէնքեր այդ փողոցին վրայ:

Միութիւնս երբեք պիտի չը կասի անոնց դռները բաղխելն, այն յոյսով որ ուշ կամ կանուխ այդ դռները լայն պիտի բացուին Միութեան առջեւ:

13. — ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արդ Կեղը. Գործադիր Մարմինս իր բարոյական եւ նիւթական համարատուութիւնը այսքան համառօտակի ներկայացրնելով՝ իր պարտքը լիովին կատարած պիտի չըլլայ, եթէ չընէ նաեւ մի քանի դիտողութիւններ եւ թելադրութիւններ:

Կեղը. Գործադիր Մարմինս կը խոստովանի որ 18 ամիսներու շրջանին մեծկակ եւ աչքառու նիւթական արդիւնքներ ապահոված չէ Խորհրդացիներու այն հոծ բազմութենէն որ տարածուած են Աղլանտեանի յաղաղական:

Թէ ինչո՞ւ, թուենք պատճառներէն ոմանք:

Ա. — Բուն իսկ Խորհրդացիներու շատութիւնը պատճառ մ'է որ համեմատական մեծ արդիւնքներ չը կրցինք ձեռք ձգել: Խորհրդացիներէ շատեր կը խորհին որ իրենց նուէր մը չտալը շատ մեծ տարբերութիւն մը պիտի չընէ: Կը խորհին որ

«ուրիշներ անպայման կուտան», եւ այսպիսով ո'չ մասնակից կ'ըլլան հանդանակութեանց եւ ոչ ալ անդամ կը գրուին մասնաձիւղերու: Անոնք կ'ըսեն որ արդէն կը վերաբերին այս կամ այն կազմակերպութեան, եւ կ'ընեն իրենց զոհողութիւնները, եւ ուստի ուրիշները որ չեն վերաբերիր որեւէ կազմակերպութեան, թող անոնք օժանդակեն Համա-Պարբերդցիական Միութեան: Եւ ահա Խորհրդացիներու մեծամասնութիւնը փոքրամասնութեան կը փոխուի, որովհետեւ ո՞ր մէկ Խորհրդացին է որ չը պատկանիր այս կամ այն կազմակերպութեան:

Բ. — Տնտեսական տաղնապի օրերուն Կեղրոնական Գործադիր Մարմինի անդամներուն չափազանց մտահոգ եւ զբաղած ըլլալը իրենց անձնական գործերովը ուրիշ պատճառ մ'է թերացումի: Եթէ անոնք կարող ըլլային աւելի ժամանակ տալ Միութեան ձեռնարկներու յաջողութեան, վստահաբար աւելի արդիւնքներ կարելի պիտի ըլլար ապահովել: Արդարեւ անոնք զոհեցին այնքան որքան պարագաները կը թոյլատրէին:

Գ. — Ժողովուրդին սխալ գաղափարները կամ ըմբռնումները:

Շատեր կը պնդեն որ տնտեսական տաղնապի օրերուն Նոր Խորհրդի գործերը յառաջ տարուելու են ուսումնասիրացներու պատրաստի դրամներովը, եւ դադար առնելու են անհատական դիմումները:

Շատեր բնաւ գաղափար մը չունին թէ ուսումնասիրացներ որքան դրամ արդէն տուած են եւ ուրիշներ ալ տալու վրայ են հայրենասիրական անկեղծ զգացումներով:

Անոնց նիւթական օժանդակութեան համազումարը \$28,000 կը հաւասարի ուրիշ աղբիւրներէ եկած դրամներուն: Սա խիստ քաջալերական երեւոյթ մ'է:

Սակայն մինչ իսկ եթէ այսօր անոնք յօժարին տալ իրենց զանձին ամբողջ գումարները, տակաւին Նոր Խորհրդի շինութեան բաւարար չէ եւ անհատ Խորհրդացիներ դարձեալ զոհուելու են նուազ կամ առաւել չափով, եթէ Նոր Խորհրդի շինութիւնը յառաջ պիտի տարուի:

Միթէ իրաւունք ունի՞նք Նոր Խորհրդի կոչել իրական աւան մը կամ քաղաք մը 8 յարկարաժիններով կամ ըսենք 16 յարկարաժիններով: Նոր Խորհրդի աճելէ դադար պիտի չառնէ, ինչպէս մանուկ մը աճելէ դադար չառներ:

Ուրիշ սխալ գաղափար մը եւս մերթ ընդ մերթ երեւան կուգայ:

Կ'ըսեն շատեր «քանի որ Խ. Հ. կառավարութիւնը այսօրան առատութեամբ պիտոճէներ կը յատկացնէ Նոր Խարբերդի շինութեան, ալ ի՞նչ պէտք կայ մեր քանի մը 1000 տոլարներուն»:

Ինչո՞ւ այս խօսքը առաջին օրէն չըսինք:

Ձէ՞ որ Խարբերդցիները իրենց պատուոյն վրայ խոստացան հայկական կառավարութեան ընել իրենց լաւագոյնը, եթէ Նոր Խարբերդի հիմը դրուէր:

Հասկցողութիւնը այն էր որ Խարբերդցիին իր գաղթականներուն համար պիտի շինէր տուններ եւ պիտի տար անոնց ապրուստի միջոցներ: Այդ հասկցողութիւնը ի դօրու է՝ եւ վստահաբար ատկից պիտի չը խուսափին նախանձախնդիր հայրենասէր Խարբերդցիներ:

Արդ կը տեսնէք թէ այս սխալ գաղափարները որքան կը զանգաղեցնեն վիթխարի ձեռնարկը եւ կը դժուարացնեն Միութեանս գործերը:

Դ. — Ուրիշ մէկ պատճառը մեր թերացումին է ժողովուրդին հետաքրքրութեան պակսիւր:

Շատեր մեծ եռանդով կը փարին նոր գաղափարի մը, նոր ձեռնարկի մը եւ նոր կազմակերպութեան մը: Ժամանակի ընթացքին հետաքրքրութիւնը կը պակսի, եւ գործը սկսողներ կը ստիպուին ահագին զոհողութիւններ ընելու եւ դժուարութեանց դէմ մաքառելու գործը շարունակելու համար:

Այդ չըջանին մէջէն է որ կ'անցնի արդ Միութիւնս: Հետաքրքրութեան պակասը:

Կեդրոնական Գործադիր Մարմինը այսպիսի խոչընդոտներու եւ դժուարութիւններու մէջէն քալելով, եւ սակայն Միութեան վարկը եւ պատիւը միշտ վեր բռնելով, այսօր կը ներկայանայ Պատգամաւորական Ժողովիդ եւ կ'ակնկալէ որ լսէ Ձեզմէ շինարար եւ օգտակար թելադրութիւններ:

Եւ սակայն Ձեր խորհուրդները ստանալէ առաջ կ'ուզէ ընել մի քանի թելադրութիւններ իր կողմէն:

Ձեզ հաղորդեցինք տեղեկութիւններ, հաշիւներ, կատարուած գործեր եւ դիտողութիւններ:

Ի՞նչ են մեր թելադրութիւնները:

Առաջին թելադրութիւնը որ կ'ուզէ Կեդրոնը ընել հետեւեալն է.

Խիստ մեծ կարեւորութիւն տալ 12,000 տոլարի հանգանակութեան, որովհետեւ անոր յաջողութենէն կախեալ է Նոր Խարբերդի կենսական պահանջներու գոհացում տալու խընդիրը:

Մենք այս հանգանակութեան սկսեցինք պարզապէս Մասնաձիւղերու, Կրտսերաց Լիկի եւ Օժանդակող Ընկերութիւններու աջակցութեան ապաւինելով:

Ակներեւ է որ հանգանակութիւնը լոկ յայտարարութիւններով, թուցիկներով եւ նամակներով չէ որ պիտի յաջողի, այլ անհատական դիմումներով՝ կազմակերպեալ յանձնախումբերու միջոցաւ:

Առ հասարակ բոլոր հանգանակութիւնները յաջողած են անհատական դիմումներով եւ ընդհանրական ձեռնարկներով: Եւ որպէս զի կարելի ըլլայ ընել այս անհատական դիմումները եւ ընդհանրական ձեռնարկները, անհրաժեշտ է որ Մասնաձիւղերու թիւը շատնայ եւ Մասնաձիւղերու ներկայ կազմերը զօրանան:

Տեսնուեցաւ որ նորակազմ Մասնաձիւղեր արտաքոյ կարգի եռանդ եւ կորով ցոյց կուտան:

Հին Մասնաձիւղերն են որ յոգնութեան նշաններ ցոյց կուտան: Հարկ է անոնց մէջ նոր արիւն ներմուծել:

Պատգամաւորներու պարտականութիւնն է այս կէտերը մանրամասնօրէն բացատրել իրենց ընկերներուն:

Կեդրոնիս երկրորդ թելադրութիւնն է Միութիւնը իր սկզբնական միակ նպատակէն բնաւ չը շեղեցնել. այն է «Նոր Խարբերդը շինել»ու նպատակէն:

Մեզի յաճախ կուգան նամակներ, որոնցմով դրամական օգնութիւններ կը խնդրեն աղքատներու, հիւանդներու, կրթական հաստատութիւններու, ուսանողներու եւ ներգաղթողներու համար:

Մեր պատասխանները եղած են ժխտական:

Ուրիշ պատասխան տալ կարելի չէր, քանի որ ունինք կանոնադիր որ բոլորովին կարգիլէ գանձին դրամը ուրիշ նպատակներու գործածելէն: Եթէ անոնց գոհացում տուած ըլլայինք, պէտք էր որ Նոր Խարբերդի շինութիւնը դադար առնէր:

Այսպիսի դիմումներ ուղղուելու են բարեսիրական եւ կըրթական ընկերութիւններու եւ ոչ թէ զուտ շինարարական Միութիւններու: Ամէնուս պարտականութիւնն է այս կէտը բացատրել մեր չըջանակին մէջ գտնուող հայրենակիցներուն:

Մեր երբորդ թելադրութիւնն է Քալիֆորնիան անպայման կազմակերպել եւ այդ կազմակերպումի ծրագիրը եւ պիտոճէն այս համաժողովին մէջ պատրաստել եւ քուէարկել:

Քալիֆորնիոյ չըջանէն՝ Լօղ Անճէլլան է միակ քաղաքը որ Միութեանս օժանդակած է պատկառելի գումարով մը, \$1964, մօտաւորապէս 2000 տոլարով:

Յիշելոյն ստացած ենք միայն 50 տոլար: Քալիֆորնիացիները անձամբ պիտի չուզէին որ այս պարագան արձանագրուած մնար պատմութեան էջերուն վրայ: Անոնք այնքան նախանձախնդիր հայրենասէրներ են որքան Արեւելքի Խարբերդցիները:

Այժմ մեր դիտողութիւնները եւ թելադրութիւնները լսելով, կը հաւատանք որ պատուարժան պատգամաւորներ պատրաստ են իրենց դիտողութիւնները եւ օգտակար թելադրութիւնները ներկայացնել համաժողովիս, որպէս զի բոլորս միասին կարող ըլլանք գծել նոր ուղի մը եւ նոր գործելակերպ մը յատկապէս չըջանի գործունէութեան համար:

15. — ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Արդ հրապարակաւ մեր շնորհակալութիւնները կը մատուցանենք Մասնաճիւղերու, Կրտսերաց Լիկի, Օժանդակող Ընկերութիւններու, եւ այն անհատներուն, որոնք որեւէ եղանակաւ Միութեանս օժանդակեցին եւ զայն քաջալերեցին:

Երախտագարտ ենք Երեւանի ներկայացուցիչներու ամբողջ կազմին, որոնք առանց վարձատրութեան կը հսկեն եւ կը ղեկավարեն Նոր Խարբերդի շինարարական գործերը: Քա-

ղաքացի Միսաք Մազմանեանի եւ քաղաքացի Կարապետ Տատեխեանի եւ իրենց գործակիցներուն:

Ամէնէն մեծ երախտիքը կը պարտինք Հայկական Կառավարութեան որ իր նիւթական եւ բարոյական օժանդակութիւնները առատօրէն տրամադրեց Միութեանս մեծ ձեռնարկին այս տարի առաւել քան երբեք:

Արդ սոյն Տարեկան Տեղեկագիրը կը յանձնենք պատ. համաժողովիդ լուրջ ուշադրութեան մաղթելով Ձեր աշխատանքներուն կատարեալ յաջողութիւն:

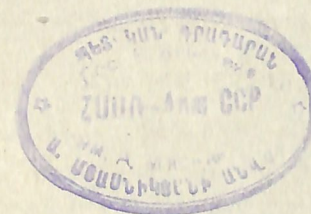
Ի դիմաց ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴԻՑԻԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԿԵԴՐ. ԳՈՐԾ. ՄԱՐՄԻՆԻ

Ատեմապետ

Ատեմապետ

ՅԱՐԻԹ Մ. ՓԻԼԻՊՊՈՍԵԱՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԾՈՎԻԿԵԱՆ

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0219889

9111

42. 872